

Jazykové prostředky současné francouzštiny v odborné oblasti zdravé výživy

Ústav románských studií
Filozofická fakulta UK
Akademický rok 2014 / 2015

vedoucí práce: PhDr. H.Loucká, CSc.
oponent: PhDr. O.Nádvorníková, PhD.

Cílem předkládané diplomové práce je charakteristika jazykových prostředků odborného diskurzu v oblasti zdravé výživy na základě analýzy textů a jejich jazykových prostředků v dané komunikativní oblasti.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.

V teoretické části, po vymezení oblasti zdravé výživy, následuje zevrubná charakteristika odborného diskurzu z hlediska funkčního užití jazykových prostředků a jejich organizace při výstavbě diskurzu dané komunikativní oblasti a dále typologie textů, z níž bude vycházet vlastní rozbor. Autorka v úvodní charakteristice předkládá zasvěcený komentář k pracím francouzských lingvistů, zejména J.M.Adama, D.Maingueneaua, G.Vignera a autorů pražské lingvistické školy, A.Jedličky, F.Daneše, J.Chloupka a dalších.

Cílem druhé, praktické části bylo zjistit, zda a jak se liší funkční užití jazykových prostředků a organizace diskurzu různých typů textů na základě analýzy vybraných textů v rovině pragmatické, výpovědní, diskurzivní a jazykové (morfosyntaktické a lexikální). Vlastní rozbor uvádí prezentace metody analýzy, rozboru každého textu pak předchází charakteristika periodika, v němž byl text uveden.

Autorka pro rozbor vybrala

- 1 text vědecký (teoretický) určený výzkumným pracovníkům v oboru výživy a uveřejněný formou résumé ve výročním Supplementu odborného časopisu přinášejícím résumé příspěvků a referátů z konferencí, zde např. v rámci panelové diskuse.
- Z prakticky odborné oblasti vybrala autorka 2 texty, jeden formou rozhovoru určený pediatrům a dalším odborníkům pracujícím s dětmi, druhý fungující jako editoriál vstupní prezentace obsahu monotematického čísla odborného časopisu o zdravé výživě..
- Populárně naučné texty jsou zastoupeny rovněž 2 články: jednak jsou to zásady zdravého stravování určené zejména seniorské populaci a zveřejněné portálem Ministerstva zdraví a sociálních věcí v Québeku, a dále informační text publikovaný v internetové verzi časopisu Marie-Claire, určený ženám, které jsou / mohly by být postiženy „chorobnou honbou za zdravým stravováním“.

- Didaktický text zastupuje 1 článek z frankofonní učebnice francouzštiny *Extra!2*, věnovaný pravidlům stravovací rovnováhy a určený adolescentům.

U výběru textů oceňuji pestrost zastoupení z hlediska kompozice, specifického členění, komentovaného grafického doprovodu.

V závěrech analýzy autorka upozorňuje, že hranice mezi jednotlivými typy textů jsou plynulé:

- Kompozice

Ve všech typech textů figuruje komunikativní funkce informační a explikativní, u textů prakticky odborných se přidává též komunikativní funkce argumentativní a injunktivní, v populárně naučných textech převažuje funkce informační a injunktivní podobně jako u textu didaktického.

- Výpovědní rovina

V teoretickém textu překvapivě převažují jazykové prostředky odkazující do aktuálního plánu mluvčího vedle prostředků atemporálního (logického) plánu a prostředků odkazujících do textového pole.

V textech odborně praktických i populárně naučných převažují jazykové prostředky odkazující k aktuálnímu plánu mluvčího.

- Morfosyntaktické hledisko

Ve všech typech textů je zaznamenán zřetelný výskyt neosobních konstrukcí s podmětným *il*, dále různá vyjádření pasívní predikace a zejména prostředky větné kondenzace; autorka též zdůrazňuje roli vztažných vět pro rozvíjení informace.

V textech prakticky odborných, populárně naučných i v textu didaktickém konstatuje autorka vyjádření injunkce imperativy, infinitivy a neosobními konstrukcemi *il faut, il est recommandé*, atd.

- Slovní zásoba

V teoretickém textu autorka konstatuje zastoupení odborných termínů dané oblasti a zejména frekvenci zkratk postihujících danou realitu.

U ostatních textů, i pracovně odborných, autorka pozoruje absenci odborných termínů, byť užitá obecná slovní zásoba předpokládá znalost předmětu řeči u poučeného čtenáře, popř. určitou míru poučenosti adresáta.

Zejména v rozboru užitého lexika autorka upozorňuje na překrývání hranic mezi typy textů: analyzované prakticky odborné texty mají tendenci k popularizaci projevující se absencí odborné terminologie; u editorialeu monotematického čísla odborného časopisu dokonce nachází humorné užití metafor a neopomene ani komentář k užití slovních spojení v uvozovkách.

Práci doprovází seznam odborné literatury z oblasti textové lingvistiky, obecné lingvistiky, stylistiky a lexikologie autorů frankofonních a českých; je třeba také upozornit i na bibliografii k odborné oblasti výživy.

Francouzskému résumé měla být věnována důkladnější pozornost vzhledem k neopraveným morfologickým a syntaktickým chybám.

Předkládaná práce je zdařile zpracována metodologicky v oblasti typologie textů, kompoziční výstavby a výpovědních plánů, a dále identifikace komunikativní funkce na základě užitých jazykových prostředků. Oceňuji charakteristiku funkčního užití morfosyntaktických a lexikálních prostředků. Autorka prokázala schopnost propojit jazykovědné poznatky a aplikovat je na rozbor užití jazykových prostředků při výstavbě konkrétních textů a na dílčí zobecnění v závěrečné syntéze.

Dotazy a připomínky:

str.14, 48 – je třeba sjednotit morfologii v nominativu *diskurs (14) x diskurz (48)*

str.48 – *adjectifs relationnels* nejsou vztažná adjektiva

str.48, 49 – rovněž minulá participia ve funkci přívlastku zde fungují jako textové kondenzátory

str.54 – pozor na korektivní PC program: namísto *injekce* má být *injunkce*

str.77 – přítomnost autora je v textu přeci vyjádřena „užitím aktuálních slovesných časů a deiktických odkazů k adresátovi“ (viz komentář str.77).

Diplomovou práci Evy Kavalové hodnotím výborně a doporučuji k obhajobě.

V Praze, 3. června 2015

PhDr. Hana Loucká, CSc.
vedoucí diplomové práce